ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

Педагогічний факультет
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова Приймальної комісії Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука
_____ Віталій ДЕМ'ЯНЧУК
від 27 травня 2026 року

ПРОГРАМА
вступного фахового випробування

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра

(для вступу на основі ступеня бакалавра, магістра,
здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Галузь знань: **А Освіта**

Спеціальність: **А2 Дошкільна освіта**

Рівне - 2026

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри **загальної педагогіки та дошкільної освіти**
Протокол № 9 від "05" 05 2026 року

Завідувач кафедри Лілія МЕЛЬНИЧУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Протокол № 4 від 27 травня 2026 року).

Відповідальний секретар Сергій БЛИЗНЮК

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного фахового випробування на спеціальність А2 дошкільна освіта для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі НРК 6 та НРК 7 містить у собі основні проблеми дошкільної педагогіки, які дозволяють уявити цілісність і системність теоретичних знань студента – вихователя закладу дошкільної освіти, а також практичних навичок у галузі педагогічної практики. На фоні досягнень світової педагогічної науки та культури студенти повинні висвітлювати педагогічні концепції видатних українських просвітителів, давніх національних освітніх традицій в обсязі відповідних курсів, які читаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра спеціальності А2 дошкільна освіта та за спорідненими спеціальностями.

Мета вступного фахового випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань організаційних форм і методів навчання й виховання дітей дошкільного віку в ЗДО з метою їх різнобічного виховання і формування особистості дитини, закономірностей перебігу окремих педагогічних явищ та їх взаємозв'язок, основних видів та форм планування виховної та навчальної роботи у закладі дошкільної освіти та практичних навичок вступника, визначення рівня готовності до навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти з предметної спеціальності А2 дошкільна освіта, освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта».

Програму фахового іспиту складено на основі наступних нормативно-правових документів:

1. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А2 дошкільна освіта.
2. Положення про приймальну комісію Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарнний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Затверджено та введено в дію наказом ректора від 07.03.2023 р.

Результати фахового вступного іспиту використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

На фаховий іспит виносяться питання з навчальних дисциплін, що охоплюють ключові розділи професійно-орієнтованої підготовки з дошкільної освіти, знання яких необхідні для опанування змісту магістерської програми.

Фаховий іспит проводиться у формі письмових або онлайн тестів із використанням платформи дистанційного навчання MOODLE.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

Наукові засади дошкільної лінгводидактики. Дошкільна лінгводидактика як наука. Предмет, об'єкт, зміст, завдання дошкільної лінгводидактики як наукової дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки у викладанні дошкільної лінгводидактики: філософський, психологічний, лінгвістичний, педагогічний цикли дисциплін. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови, мова як засіб спілкування, взаємозв'язок мови й мислення, слово й поняття, мова та історія, роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення, практика ─ критерій істини. Педагогіка як база лінгводидактики. Використання категорій педагогіки (навчання, розвиток, формування, принципи, методи, прийоми, форми, фактори, умови, виховання) в методиці навчання дітей рідної мови. Закономірності розвитку мовлення дітей (Л.Федоренко): управління мускулами мовного апарату, засвоєння лексичних і граматичних знань, виразності мовлення, чуття мови, координація в розвитку усного і писемного мовлення. Принципи засвоєння і навчання дітей рідної мови. Врахування загальнодидактичних принципів навчання: принцип виховуючого навчання, єдності навчання з життям, теорії з практикою, усвідомленість, послідовність, систематичність, науковість, наочність, творча активність, доступність, міцність засвоєння знань, урахування індивідуальних особливостей дітей. Методичні принципи навчання. Загальні принципи: принцип уваги до матерії мови, розуміння мовних значень, оцінки виразності мовлення, розвитку чуття мови, випереджуючого розвитку усного мовлення, поступового прискорення темпів збагачення мовлення. Часткові методичні принципи: комунікативна спрямованість навчання, навчання мовлення як діяльність, активна мовленнєва практика, організація спостережень над мовним матеріалом, комплексний підхід до розвитку всіх аспектів мови, мотивація мовної діяльності, вплив художньої літератури на мовний розвиток дітей (А.Богуш, В.Скалкін). Спеціальні методичні принципи у словниковій роботі, граматичній правильності, звуковій культурі, зв'язному мовленні. Навчально-мовленнєва діяльність, її специфіка на етапі дошкільного дитинства. Взаємозв'язок пізнавальної і навчально-мовленнєвої діяльності дітей. Структура навчально-мовленнєвої дітей. Мовленнєві вміння і навички. Методи наукового дослідження в методиці: спостереження, бесіда, психолого- педагогічний експеримент, діагностичні методики та ін. Їх значення й методика використання.

Історичний огляд становлення та розвитку дошкільної лінгводидактики як науки. Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики в Україні в 19 та першій половині XIX ст. Софія Русова – фундатор методики навчання дітей рідного мовлення в українському дитячому садку. Концепція мовної освіти дітей дошкільного віку в Україні: єдність біологічного і соціального в мовленнєвому розвитку дітей: співвідношення діалектного і літературного мовлення; форми і методи навчання дітей рідної мови. І.Срезнєвський та його книги „Запорозька старовина" і „Про вивчення рідної мови взагалі й особливо в

дитячому віці”. Правила розвитку мовлення. Вчення К.Ушинського про рідну мову. Стаття і книга „Рідне слово”. Лінгводидактична концепція К.Ушинського. Рідномовні обов’язки Івана Огієнка. Лесина граматика. О.Ольжич про навчання „українського дошкілля”. Вчення О.Потебні, М.Грушевського з навчання і розвитку рідного мовлення дітей. В.Сухомлинський та його лінгводидактичні погляди. Книга „Серце віддаю дітям” Навчання дітей 6 років рідної мови в школі під блакитним небом. Сучасні дослідження з проблем дошкільної лінгводидактики в Україні. 6 Витоки дошкільної лінгводидактики у працях зарубіжних учених (Я.Коменський, Г.Песталоцці, Дж.Локк, М.Монтессорі, Ф.Фребель) та Росії (В.Одоєвський, А.Симонович, Л.Шлегер, Є.Тихеєва, Є.Фльорина). Сучасні дослідження з проблем дошкільної лінгводидактики в Росії (М.Алексєєва, А.Арушанова, А.Бородич, Г.Ляміна, Ф.Сохін, О.Ушанова, В.Яшина та ін.) та в країнах СНД (М.Лаврик, Н.Старжинська, С.Чемортан, Т.Юртайкіна та ін.). Програмно-методичні, навчальні посібники та підручники з дошкільної лінгводидактики в Україні. Посібники для дітей.

Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей. Значення рідної мови у вихованні дітей. Завдання дошкільних закладів у розвитку мовлення: розвиток загальної мовної культури й культури спілкування, розвиток зв’язного мовлення (діалогічного та монологічного), збагачення, уточнення й закріплення словника, виховання звукової культури мовлення, формування граматичної правильності мовлення, ознайомлення дітей з художньою літературою, навчання грамоти. Зміст і завдання роботи з розвитку мовлення. Базовий компонент дошкільної освіти. Варіативні програми розвитку мовлення дітей. Засоби реалізації програми. Мовлення вихователя як засіб розвитку мовлення дітей. Значення мовлення вихователя й вимоги до нього: змістовність, точність, логічність, доступність, багатство словника, чиста звуковимова, виразність, образність, відповідність нормам літературної вимови. Вимоги до мовлення дітей. Технічні засоби навчання, їх значення і місце на заняттях з ознайомлення з довкіллям і з художньою літературою. Художня література й організація спілкування дітей як засіб розвитку мовлення. Форми роботи з розвитку мовлення в дошкільному закладі: навчання на заняттях, навчання і розвиток мовлення дітей у повсякденному житті. Заняття як основна форма навчання дітей рідної мови. Види занять. Особливості занять з розвитку мовлення. Специфіка занять у різновікових і цілодобових групах дошкільного закладу. Методи і прийоми розвитку та навчання рідної мови в дошкільному закладі. Загальне поняття про методи й прийоми. Наочні методи навчання, їх характеристика. Взаємозв’язок слова і наочності. Словесні методи навчання, їх характеристика. Практичні та ігрові методи навчання, їх характеристика. Взаємозв’язок і взаємозалежність методів навчання. Прийоми навчання дітей рідної мови. Зразок мовлення вихователя й вимоги до нього. Запитання вихователя й вимоги до них. Вимоги до відповідей дітей. Умови успішного виконання програми з розвитку мовлення. Дидактичний та наочний матеріал з розвитку мовлення. Змістовий модуль ІІ. Становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку.

Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі раннього дитинства. Розвиток мовлення дітей першого року життя Значення мови в розвитку дітей раннього віку. Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мовлення дітей з боку дорослих. Становлення мови дітей першого року життя. Зміст та завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. Методика проведення ігор-занять з розвитку мовлення. Прийоми організації індивідуальних і групових ігор-занять. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми першого року життя.

Розвиток мовлення дітей другого року життя. Особливості розвитку мовлення дітей другого року життя. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей на другому році життя. Методика проведення занять з дітьми другого року життя, їх види й характеристика. Структура заняття. Використання на заняттях різноманітних прийомів навчання: показ з називанням, показ предметів у дії, зразок мовлення вихователя, повторення слів і речень, запитання, відшукування й впізнавання предметів, емоційно-ігрові прийоми. Використання картинок, показ інсценівок, читання й розповідання дітям (оповідання, казки, потішки, вірші). Керівництво розвитком мовлення дітей другого року життя у процесі спілкування вихователя з дітьми в повсякденному житті. Організація спілкування з дітьми старшого дошкільного віку.

Розвиток мовлення дітей третього року життя. Особливості розвитку мовлення дітей третього року життя. Спілкування як важлива умова розвитку активного мовлення дітей. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей третього року життя. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя. Види занять, їх кількість, специфіка проведення. Методи й прийоми розвитку мовлення на третьому році життя: спостереження, цільові прогулянки, розглядання предметів і бесіда про них, розмови вихователя з дітьми. Розповіді вихователя. Доручення мовного характеру, дидактичні ігри, бесіди-розповіді, бесіди за картинками, показ інсценівок, театрів, діафільмів, читання й розповідання казок, оповідань, віршів, потішок. Розвиток мовлення в повсякденному житті. Характеристика навчально-методичних посібників з розвитку мовлення дітей раннього віку. Характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку: домінуючий тип мовлення, загальна пом’якшеність мовлення, характеристика словника і граматичної правильності мовлення, ситуативність мовлення, співвідношення соціалізованого та егоцентричного мовлення; провідний вид спілкування як діяльності (Д.Ельконін, М.Лісіна); форми і функції мовлення. Статеві відмінності мовлення хлопчиків і дівчаток. Базисна характеристика мовлення дітей 4 років. Характеристика мовлення дітей середнього дошкільного віку. Досягнення мовленнєвого розвитку: надзвичайна мовленнєва активність, нестійкість вимови, словотворчість, допитливість (чомучки); провідний вид спілкування; специфіка засвоєння словника і граматичної правильності мовлення; співвідношення ситуативного і контекстного мовлення (З.Істоміна, Г.Леушина); поява нових типів зв’язного мовлення; функції і форми мовлення. Базисна характеристика мовлення дітей 5 років. Характеристика мовлення дітей старшого дошкільного віку. Досягнення в розвитку мовлення дітей цього віку. Провідний вид спілкування. Функції і форми

мовлення. Періодизація мовленнєвого розвитку дітей (А.Маркова). Базисна характеристика мовлення випускника дошкільного закладу освіти. Змістовий модуль Ш. Формування фонетичної і граматичної компетенції дітей.

Методика виховання звукової культури мовлення. Закономірності засвоєння звука дитиною. Стадія крику й белькоту. Дискусійні погляди на час появи й функції белькоту. Значення домовних проявів у становленні звукової культури мовлення. Особливості засвоєння дітьми фонем. Періоди засвоєння дітьми фонем. Роль слухового й мовно-рухового аналізаторів у засвоєнні дітьми звуків (В.Бельтюков, О.Гвоздєв, Н.Швачкін). Сприймання звуків на слух і їх артикуляція. Усвідомлення звукового аспекту рідного мовлення (В.Бельтюков, С.Бернштейн, О.Гвоздєв, Д.Ельконін, Л.Журова, Н.Швачкін та ін.). Поняття фонема, звук, звукова культура мовлення: фонетична й орфоепічна правильність мовлення, дикція, мовне дихання, фонематичний і мовний слух, темп мовлення, сила голосу, інтонаційна виразність мовлення. Характеристика компонентів звукової культури мовлення. Передумови виховання звукової культури мовлення: розвиток слухового й мовленнєво-рухового аналізаторів, фонематичного слуху, гігієна нервової системи, охорона органів слуху, мовлення, носоглотки; правильне мовлення оточуючих, активна мовленнєва практика, наявність дидактичного матеріалу, спільна робота дошкільного закладу й сім’ї. Особливості звуковимови дітей різних вікових груп. Завдання й зміст виховання звукової культури мовлення. Прийоми індивідуальної перевірки звуковимови дітей. Система роботи щодо виховання звукової культури мовлення: розвиток слухової уваги, фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, сили голосу, інтонації. Фронтальна та індивідуальна робота з дітьми. Дидактичні ігри й вправи у вихованні звукової культури мовлення. Засоби виразності мовлення, їх характеристика. Методика виховання виразного мовлення у дітей в різних вікових групах.

Методика формування граматичної будови мовлення у дітей. Загальне поняття про граматичну будову мови. Значення засвоєння граматичної будови мови для мовленнєвого розвитку дітей та підготовки їх до школи. Становлення граматичної будови мови у дітей. Пасивне та активне засвоєння граматики (Д.Ніколенко). О.Гвоздєв про періоди становлення граматичної будови мови. Особливості засвоєння дітьми речень. Оволодіння флексіями, узгодженнями й керуванням (О.Гвоздєв, М.Феофанов, В.Ядешко). Закономірності засвоєння граматичних значень дітьми дошкільного віку. Типові помилки в мовленні дітей та їх причини. Дослідження формування граматичної правильності мовлення в дітей (Ф.Сохін та ін.). Дитяче словотворення, його характеристика, види, типи, причини цього явища. Книга К.І.Чуковського «Від 2 до 5». Словесна творчість, її характеристика. Завдання й зміст формування граматичної правильності мовлення в дітей. Умови, необхідні для засвоєння дітьми норм граматики (А.Богуш). Шляхи й методи формування граматичної правильності мовлення. Дидактичні ігри, вправи, мовленнєві ситуації, казки, їх місце у формуванні граматичної будови мови. Методика проведення спеціальних занять з формування граматичної правильності мовлення. Формування граматичної правильності мовлення у процесі режимних моментів та на заняттях з інших розділів програм. Змістовий модуль IV. Формування лексичної і діамонологічної компетенції у дітей.

Методика словникової роботи й ознайомлення з довкіллям. Закономірності засвоєння слова дитиною. Перші слова, їх специфіка й особливості. Етапи оволодіння словами. Критика теорії «відкриття» В.Штерна та Ш.Бюлера. Оволодіння значенням слова. Лексичне значення слів. Ступені узагальнення слів за значенням (М.Кольцова), засвоєння дітьми прямого й переносного значення слів. Завдання й зміст словникової роботи в різних вікових групах дошкільного закладу. Добір слів для засвоєння дітьми. Словник-мінімум, тематичні словники. Ускладнення вимог програми до словника дітей у різних вікових групах: розширення словника на основі ознайомлення дітей з новими предметами, явищами оточуючого життя; уведення нових слів у процесі поглиблення знань дітей про предмети, явища та їх відношення, якості, властивості; введення антонімів, синонімів, порівнянь; розвиток словника у процесі узагальнення уявлень про предмети та явища; введення слів, що означають елементарні поняття (видові, родові) (В.Логінова). Принципи словникової роботи: тісний взаємозв’язок слова з фактами реальної дійсності, введення слів на основі активної пізнавальної діяльності; вирішення всіх завдань словникової роботи в єдності. Характеристика методів і прийомів словникової роботи. Ознайомлення дітей з природою – основа словникової роботи. Провідні принципи ознайомлення дітей з явищами оточуючого світу: тематичне об’єднання, інформативне та емоційне насичення навчального матеріалу; тісний взаємозв’язок з розвитком рідного мовлення і логічного мислення; активна пізнавальна діяльність; відповідність сучасності; врахування культурно-етнографічних особливостей краю; поєднання пізнавальних і виховних завдань (А.Богуш, Н.Гавриш, Т.Котик). Характеристика методів та прийомів ознайомлення дітей з довкіллям і словниковою роботою: безпосереднє та опосередковане ознайомлення з предметами та явищами довкілля, розвиток словника. Методи безпосереднього і дійового пізнання дітьми довкілля і словникової роботи, їх значення у розвитку дитини. Спостереження – основа формування реалістичних уявлень і понять про оточуючий світ: короткочасні і довготривалі; первинні, повторні, підсумкові. Спостереження порівняльного характеру. Методика проведення спостережень у різних вікових групах: підготовка вихователя, прийоми керівництва спостереженням у різних вікових групах. Добір об’єктів, часу і місця для спостережень. Прогулянки та екскурсії за межі дошкільного закладу, їх роль в ознайомленні з довкіллям та методика проведення у різних вікових групах. Екскурсії-огляди предметів довкілля, їх тематика в різних вікових групах. Вимоги до проведення: добір мовленнєвого ілюстративного матеріалу, прийоми активізації пізнавальної діяльності. Розглядання предметів і бесіда про них, їх роль в ознайомленні дітей з якостями, властивостями предметів, матеріалів. Завдання і зміст роботи з ознайомлення дітей з предметами в різних вікових групах. Дидактичні картини та їх місце в первинному ознайомленні дітей з довкіллям і словниковій роботі. Серії дидактичних картин для дошкільних закладів. Види дидактичних картин, вимоги до їх змісту та оформлення для дітей різних вікових груп. Види бесід за сюжетними картинами, методика їх проведення на заняттях ознайомлення з навколишнім. Прийоми активізації дітей під час розглядання дидактичних картин. Методика використання репродукцій художніх картин для ознайомлення дітей з довкіллям. Види картин. Специфіка занять по

ознайомленню дітей з сюжетними художніми картинами і портретами. Методика застосування діафільмів, кінофільмів, телепередач у ознайомленні з довкіллям дітей до шкільного віку. Методи опосередкованого ознайомлення дітей з довкіллям. Методика читання оповідань і віршів на заняттях ознайомлення з навколишнім: структура заняття, прийоми активізації дітей під час читання. Вимоги до добору творів для читання: доступність для сприймання дітьми, високохудожність і виховна значущість твору, динамічність змісту, пізнавальна цінність. Художні твори вітчизняних письменників про працю дорослих, рідний край, Батьківщину, родину, явища та предмети оточуючого світу. Методика проведення занять для ознайомлення з довкіллям дітей дошкільного віку. Класифікація занять. Методика проведення занять для ознайомлення дітей з предметами та явищами, уточнення та закріплення знань про навколишнє: тематика, завдання, структура занять. Провідні методи навчання в різних вікових групах. Розвиток словника в різних видах діяльності. Робота над словником на заняттях з усіх розділів програми виховання.

Методика розвитку зв'язного мовлення дітей. Поняття зв'язного мовлення. Види зв'язного мовлення (діалогічне, монологічне). Діалог, монолог. Ситуативне й контекстне мовлення. Особливості засвоєння дітьми дошкільного віку зв'язного мовлення. Сучасні дослідження проблеми розвитку зв'язного мовлення. Методика розвитку діалогічного мовлення. Завдання й зміст розвитку діалогічного мовлення в дошкільному закладі. Розмова вихователя з дітьми в повсякденному спілкуванні – метод розвитку діалогічного мовлення. Вимоги до організації розмов, їх тематика й зміст у кожній віковій групі. Методика організації й проведення розмов з дітьми. Прийоми активізації мовлення мовчазних та сором'язливих дітей. Бесіда – основний метод розвитку діалогічного мовлення. Види, зміст і тематика бесід. Значення бесід для розумового, морального та естетичного розвитку дітей. Методика проведення бесіди: підготовка вихователя й дітей до бесіди, добір наочного, дидактичного, ілюстративного матеріалу та технічних засобів навчання до бесіди. Структура бесіди. Методичні прийоми розвитку діалогічного мовлення дітей в ході бесіди. Види запитань вихователя. Вимоги до запитань та відповідей дітей. Методика навчання дітей монологічного мовлення (розповідання). Зміст і завдання навчання дітей монологічного мовлення. Характеристика методів, прийомів навчання дітей монологічного мовлення. Види розповідей, їх класифікація, послідовність введення різних видів розповідей, їх місце на заняттях з розвитку мовлення. Навчання дітей розповідання за дидактичними картинами. Значення картин у навчанні розповідання. Види розповідей за змістом картин. Методика навчання описових розповідей за картиною. Сюжетні й творчі розповіді. Місце розповідей за дидактичними картинами у структурі заняття з розвитку мовлення. Методика навчання дітей розповідання за картинами в різних вікових групах. Навчання дітей розповідання за іграшками. Види розповідей. Описові розповіді, їх структура й прийоми навчання. Сюжетні розповіді за однією іграшкою та набором іграшок (за ігровою сюжетною обстановкою). Добір іграшок, вимоги до них. Прийоми навчання розповідання за іграшками в різних вікових групах.

Розповіді дітей з досвіду. Значення цього виду розповідей, вимоги до них. Тематика розповідей. Роль сенсорного досвіду в складанні розповідей. Методичні прийоми навчання розповідання з власного досвіду: зразок розповіді, план, вказівки. Методика навчання дітей складання листів. Добір матеріалу для змісту листа. Структура заняття й прийоми керівництва. Переказ літературних творів. Суть переказу, його значення для розвитку зв'язного мовлення, пам'яті, мислення. Добір літературних творів для переказу, вимоги до них. Вимоги до дитячих переказів (усвідомленість, послідовність, точність, образність і граматична правильність мови, інтонаційна виразність, елементи творчої доробки). Структурні компоненти заняття. Методичні прийоми навчання дітей переказу: запитання, план, спільний, відображений переказ, підказка, переказ за частинами, за ролями, за малюнками, з використанням ТЗН, ілюстративного матеріалу, від першої особи, переказ з елементами драматизації та навчання творчого розповідання, інсценування. Особливості навчання переказу в різних вікових групах. Навчання творчого розповідання. Роль чуттєвого досвіду, розвиток самостійності й творчої уяви в ході розповідей. Види й тематика розповідей: складання розповідей за опорними словами, продовження початку розповіді (казки) вихователя, складання початку до кінцівки розповіді (казки) вихователя, творчі розповіді на тему, розповіді про смішні епізоди, про одного героя, розповіді-мініатюри (етюди), самостійне складання казок, небувальщин, складання розповідей, аналогічних прочитаним. Методика проведення кожного з цих видів розповідей. Структурні компоненти заняття й методичні прийоми навчання творчого розповідання. Методика розвитку креативного мовлення у дітей. Використання сюжетно-рольових, дидактичних ігор, вправ, мовних логічних задач у навчанні зв'язного мовлення, їх види, зміст, місце на заняттях з розвитку мовлення та в повсякденному спілкуванні. Розповіді дітей вихователю, товаришам. Розвиток пояснювальної, плануючої функцій мовлення на заняттях і в різних видах діяльності. Значення розвитку зв'язного мовлення в підготовці дітей до школи.

Навчання елементів грамоти. Поняття навчання грамоти. Теоретичні засади навчання грамоти (лінгвістичні, психолого-педагогічні). Короткий історичний огляд методів навчання грамоти у вітчизняній та зарубіжній педагогіці (Жакото, М.Монтесорі, Макіндер, К.Ушинський). Сучасні варіанти методик навчання грамоти дітей дошкільного віку. Характеристика «Абеток» для дошкільників. Підготовка дітей до навчання грамоти в дошкільному закладі освіти: формування звукового аналізу слів; ознайомлення зі звуком, складом, словом, реченням, наголосом. Підготовка руки дитини до письма. Формування графічних навичок письма, їх відмінність від навичок малювання. Завдання й зміст підготовки руки дитини до письма. Гігієнічні й педагогічні вимоги до організації занять. Ознайомлення дітей із зошитом. Специфіка занять з підготовки руки дитини до письма й методика їх проведення у випускній групі дошкільного закладу. Вправи в зошиті (А.Богуш). Види й характеристика наочних, дидактичних посібників, методика їх використання в процесі навчання грамоти. Наступність і перспективність з навчання дітей рідної мови в дошкільних закладах освіти та першому класі школи. Форми і методи забезпечення наступності і перспективності

з навчання дітей та учнів рідної мови. Мовленнєва готовність дітей до школи. Діагностика мовленнєвої готовності дітей до школи (А.Богуш).

Педагогічний менеджмент в організації навчально-мовленнєвої діяльності в дошкільному закладі освіти. Сутність і завдання педагогічного менеджменту в організації навчально-мовленнєвої діяльності в дошкільному закладі освіти. Роль старшого вихователя й завідуючої в організації роботи з розвитку мовлення в дошкільному закладі. Форми роботи старшого вихователя й завідуючої. Шляхи підвищення кваліфікації вихователів. Відкриті заняття й режимні моменти з розвитку мовлення, доповіді, консультації, робота методичного об'єднання з розвитку мовлення. Творчі групи. Планування й облік роботи з розвитку мовлення в календарному, річному і місячних планах. Педагогічний контроль і методична допомога старшого вихователя й завідуючої з розвитку мовлення. Обладнання педагогічного кабінету з розвитку мовлення. Схема контролю, методичні розробки, анотації. Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду роботи вихователя з розвитку мовлення. Тематичні облікові щоденники. Питання методики навчання дітей рідної мови у роботі методичних кабінетів відділів освіти. Форми роботи, їх характеристика.

Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей. Роль сім'ї в розвитку мовлення, реалізації вимог Базового компонента дошкільної освіти, мовленнєвій підготовці дитини до школи. Єдність вимог закладу дошкільної освіти й сім'ї до культури дитячого мовлення. Завдання, форми й зміст роботи дитячого садка й сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують заклади дошкільної освіти, та тих, які виховуються вдома.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ

Предмет та завдання методики формування елементарних математичних уявлень

Методика формування елементарних математичних уявлень в системі педагогічних наук. Предмет та об'єкт наукового дослідження методики. Завдання та методи наукового дослідження. Основні поняття методики: формування елементарних математичних уявлень, логіко-математичний розвиток, логіко-математична компетентність, величина, форма, число, лічба, простір, час. Джерела розвитку методики: народна математика, ідеї видатних педагогів минулого; експериментальні психолого-педагогічні дослідження; передовий педагогічний досвід; дані інших наук. Взаємозв'язок методики з іншими науками: філософією, математикою, психологією, логікою, педагогікою, методикою викладання математики в початкових класах та іншими методиками. Форми взаємозв'язку: використання провідних теоретичних положень та узагальнюючих висновків інших наук; творче запозичення методів досліджень інших наук; використання конкретних результатів досліджень психології, фізіології, педагогіки, методик.

Розвиток ідей навчання дошкільників елементам математики

Методи навчання дітей арифметики у XVIII - XIX ст. в початковій школі. Монографічний та обчислювальний методи навчання математики в школі та їх

вплив на методику формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Питання методики навчання дітей дошкільного віку числу та лічбі в дошкільній педагогічній літературі 20 – 30-х років. Психолого-педагогічні дослідження з проблем формування у дітей умінь і навичок числа та лічби в 40 60-ті роки. Вклад Г.Леушиної в розробку проблеми математичного розвитку дошкільників. Дослідження 70 - 90-х років з проблем формування елементарних математичних уявлень. Вклад вчених України в розробку проблем методики формування кількісних, просторових і часових уявлень (Г.Костюк, В.Котирло, Т.Кондратенко, З.Лебедєва, С.Ладивір, К.Назаренко, К.Щербакова, О.Фунтікова та ін.). Сучасний стан теорії та методики математичного розвитку дошкільників.

Значення та завдання формування елементарних математичних уявлень

Значення формування елементарних математичних уявлень для загального та математичного розвитку дітей, дошкільного віку і підготовки їх до планування в школі. Завдання формування елементарних математичних уявлень: формування системи елементарних математичних уявлень у дошкільників; формування передумов математичного мислення і окремих логічних структур мислення, необхідних для оволодіння математикою в школі та загального розумового розвитку; формування сенсорних процесів і здібностей; збагачення словника й удосконалення зв'язного мовлення; формування початкових форм навчальної діяльності.

Зміст, засоби та методи формування елементарних математичних уявлень

Загальнодидактичні принципи навчання дошкільників елементам математики: розвиваючого (виховуючого) навчання; його науковості; зв'язку з життям; доступності для дітей; наочності; систематичності, послідовності і міцності засвоєння знань; індивідуального підходу до дітей; свідомості і активності засвоєння знань. Зміст математичного розвитку дошкільників. Роль дидактичних засобів в математичному розвитку дітей. Методи навчання елементам математики: практичні (вправи, досліди, ігри); наочні (демонстрація об'єктів та ілюстрація, спостереження, показ, розгляд таблиць, моделей); словесні (розповідання, бесіда, пояснення, словесні дидактичні ігри). Прийоми: демонстрація вихователем способу дії в поєднанні з поясненням; інструкція по виконанню самостійних завдань; пояснення, роз'яснення, вказівки; запитання; словесні звіти дітей; контроль і оцінка.

Форми організації навчання дітей елементам математики

Форма організації навчання як спільна діяльність педагога і дітей, що здійснюється в певному порядку й встановленому режимі. Фронтальні, групові, індивідуально-групові, індивідуальні форми організації навчання елементам математики. Роль спостережень, розваг, гурткової роботи в навчанні дітей елементам математики.

Значення занять з математики. Види занять за дидактичними цілями: заняття на повідомлення дітям нових знань; заняття на закріплення і систематизацію накопичено-організованого і стихійного досвіду дітей; контрольні; комплексні; інтегровані. Типи занять з математики: заняття у формі дидактичних ігор; заняття у формі дидактичних вправ; заняття у формі дидактичних ігор і вправ. Структура

занять, її залежність від об'єму і змісту програмного матеріалу, завдань, вікових особливостей дітей, виду і типу занять. Зумовленість специфіки занять в різних вікових групах психофізіологічними особливостями дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку. Особливості організації та методики проведення занять з розвитку елементарних математичних уявлень в молодшій, середній і старшій групах та у різновіковій групі.

Роль гри у навчанні дітей дошкільного віку елементам математики

Значення використання різних видів ігор в навчанні дітей дошкільного віку елементарній математиці. Функції гри. Навчаючі логіко-математичні ігри в системі формування елементарних математичних уявлень: педагогічне значення, специфічні властивості, прийоми педагогічного керівництва. Сюжетно-дидактичні ігри: педагогічне значення, методика їх використання. Розвиваючі ігри та їх педагогічне значення. Ігри, ігрові вправи математичного змісту в повсякденному життя (місце в режимі дня, їх види та зміст. Планування ігор та ігрових вправ математичного змісту.

Множини. Операції над множинами

Встановлення поелементарної відповідності двох множин, відношення «багато», «мало», «більше», «менше». Операції з множинами: об'єднання, вилучення частини множника. Групування множин за різними ознаками. Особливості сприймання і відтворення кількості предметів дітьми раннього і дошкільного віку. Завдання і зміст формування у дітей уявлень про множину.

Поняття числа, лічби, системи числення

Поняття числа, лічби, різноманітні системи числення. Розвиток у дітей дошкільного віку уявлень про число. Етапи лічильної діяльності. Розвиток уявлень про натуральний ряд чисел. Завдання навчання дітей лічбі в різних вікових групах. Навчання дітей дошкільного віку кількісній лічбі. Диференціювання процесу лічби від підсумку лічби. Утворення числа на основі порівняння множин. Взаємозалежність чисел в натуральному ряду, лічба за участю різних аналізаторів. Порядкова лічба, її відмінність від кількісної. Ознайомлення з цифрами. Склад чисел з одиниць та двох менших чисел.

Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню

Особливості ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з обчислювальною діяльністю. Роль прикладів та задач в розумінні сутності арифметичних дій. Види та типи математичних задач, які розв'язують дошкільники. Послідовні етапи та методичні прийоми в навчанні рішенню арифметичних задач та прикладів.

Поняття величини. Вимірювання величин. Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин

Поняття про величину предметів, властивості величин. Особливості сприйняття величин предметів дітьми раннього та дошкільного віку. Значення та завдання ознайомлення дошкільників з розмірами предметів в різних вікових групах. Методичні прийоми формування уявлень про величину. Поняття вимірювання. Значення та завдання навчання дітей елементам вимірювальної діяльності. Зміст основних понять, які формуються на основі вимірювання величини. Навчання дітей елементам вимірювальної діяльності, ознайомлення

дітей із народними мірами вимірювання. Використання вимірювальної діяльності для розвитку математичних уявлень дітей.

Форма і геометрична фігура. Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру

Поняття форми та геометричної фігури. Особливості сприйняття форми предметів та геометричних фігур дітьми раннього та дошкільного віку. Значення та завдання формування уявлень про форму та геометричні фігури. Засоби ознайомлення з формою та геометричними фігурами. Методика ознайомлення дітей з геометричними фігурами та формою предметів в різних вікових групах дитячого садка. Класифікація геометричних фігур за якісними ознаками та чисельністю.

Поняття простору та просторової орієнтації. Методика формування просторових уявлень

Поняття простору. Просторові уявлення та просторова орієнтація. Сприйняття простору дітьми раннього віку. Особливості орієнтації на місцевості. Особливості сприйняття дітьми дошкільного віку просторового розміщення предметів «від себе» і «від об'єктів». Особливості сприймання дітьми дошкільного віку просторових відношень між предметами. Завдання та значення формування у дітей уявлень та понять про простір. Умови формування просторових уявлень. Особливості формування уявлень про простір залежно від віку дітей. Роль групи у формуванні просторових уявлень.

Методика формування часових уявлень

Час та його властивості. Особливості сприйняття часу дітьми раннього та дошкільного віку. Значення та завдання формування часових уявлень. Зміст формування уявлень і понять про час. Методичні прийоми ознайомлення дітей з системою мір часу: доба, тиждень, місяць, рік. Розвиток «відчуття» часу у дітей старшого дошкільного віку, здібності планувати в часі діяльність, регулювати теми та режим роботи.

Планування роботи з формування елементарних математичних уявлень

Значення планування і обліку роботи. Види та форми планування. Зміст календарного та перспективного планів.

Взаємодія сім'ї і дошкільного закладу у навчанні дітей елементам математики

Взаємодія сім'ї та дошкільного закладу в навчанні дітей елементам математики.

Наступність між дитячим садком і школою в навчанні дітей математиці

Вимоги сучасної початкової школи до математичної підготовки дітей в дитячому садку. Діагностування математичного розвитку дітей, що відвідували дошкільний заклад. Наступність у змісті та методах навчання математики.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Предмет теорії та методики фізичного виховання дітей дошкільного віку. Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять.

Зв’язок теорії фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами.

Становлення системи фізичного виховання. Етапи розвитку теорії та методики фізичного виховання. Актуальні проблеми ф.зичного виховання дітей дошкільного віку в працях педагогів минулого (Я.А.Коменський, Й.Г.Песталоцці, Ж.Ж.Руссо, П.Ф. Лесгафт, А.Аркін, К.Д.Ушинський, С.Ф.Русова, А.С.Макаренко, В.О. Сухомлинський). Основні джерела розвитку теорії фізичного виховання. Сучасні проблеми теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Мета, завдання та зміст фізичного виховання дітей дошкільного віку у світлі сучасних підходів до його організації. Мета фізичного виховання – формування основ здорового способу життя, його спрямованості на зміцнення здоров’я, фізичного та психічного розвитку, емоційного благополуччя кожної дитини.

Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку: оздоровчі – охорона та зміцнення здоров’я дитини; удосконалення її фізичного розвитку, покращення функціонування основних систем та функцій організму; прищеплення звичок здорового способу життя; виховні – формування інтересу до фізичної культури, спорту та здорового способу життя; різнобічний, гармонійний розвиток дитини (розумовий, естетичний, трудовий, соціально-моральний); освітні – формування рухових умінь та навичок; розвиток фізичних якостей; оволодіння елементарними знаннями про власний організм, про роль фізичних вправ у житті дитини, про способи зміцнення власного здоров’я.

Визначення змісту роботи з дошкільниками різного віку у змісті чинних програм дошкільної освіти: збереження та зміцнення здоров’я дітей, розвиток їхньої рухової активності, організація здоров’язбережувальної діяльності.

Сучасні підходи до організації фізичного виховання дошкільників: валеологічна спрямованість даного процесу; оновлення напрямів і форм роботи з дітьми у галузі фізичного виховання: профілактичний напрям (профілактика та корекція постави тощо); гартувальний напрям (різні види масажу, ігри з водою та снігом, купання, оздоровчі гімнастики тощо); реабілітаційний напрям (сеанси у сольовій кімнаті, фіто напої, інгаляції, сон з аромаподушечками тощо); фізкультурний напрям з елементами гри (аеробіка, ритмопластика, танцювальні вправи тощо). Робота з батьками у галузі фізичного виховання дітей.

Особливості використання оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками в ЗДО. Поняття технологія як сукупність різних елементів, зокрема прийомів, операцій, дій, процесів та їхньої послідовності, як своєрідна майстерність людини. Ключовий напрям організації валеологічної роботи в ЗДО – використання здоров’язбережувальних технологій, які об’єднують у собі всі аспекти діяльності навчального закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров’я дітей та є сприятливими умовами перебування дитини в ньому. Поняття оздоровчі технології як ті, що спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров’я дітей.

Класифікація оздоровчих технологій, що використовуються у роботі з дітьми дошкільного віку: оздоровчі гімнастики; оздоровчі технології, що використовуються з профілактично-лікувальною метою; оздоровчі технології терапевтичного спрямування.

Сучасні програми дошкільної освіти про необхідність використання сучасних оздоровчих технологій (дихальної гімнастики, масажу рук, точкового масажу, психогімнастики, пальчикової гімнастики тощо) в структурі основних форм роботи з дошкільниками у галузі фізичної культури з метою посилення оздоровчого впливу на організм дитини та формування навичок здорового способу життя.

Характеристика завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Комплексний підхід до реалізації завдань з фізичного виховання. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Валеологічна спрямованість завдань з фізичного виховання. Роль дошкільних навчальних закладів у вирішенні завдань з фізичного виховання.

Характеристика засобів фізичного виховання. Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: **засоби, спрямовані на охорону здоров'я дітей (**створення гігієнічних умов життя і діяльності, організація раціонального харчування, сну, перебування на свіжому повітрі), а також **засоби, покликані забезпечити активний вплив на організм дитини з метою його фізичного розвитку** (загартовуючі процедури, спеціальні фізичні вправи, гігієнічна гімнастика, режим дня). Характеристика фізичних вправ: поняття про зміст, структуру, техніку фізичних вправ, просторова характеристика, просторово-часова та часова характеристика. Класифікація фізичних вправ: гімнастика, ігри рухливі та зі спортивними елементами, спортивні вправи, елементарний туризм. Вимоги до вибору фізичних вправ

Закономірності формування рухових навичок у дітей. Етапи навчання дітей руховим діям: початкове розучування рухової дії, поглиблене розучування, закріплення та удосконалення рухових дій. Поняття про рухові вміння та навички, умови їх формування. Закономірності формування рухових навичок (інтерференція, фазовість, хвилеподібність, вроджений автоматизм). Взаємозв’язок формування рухових навичок та розвитку фізичних якостей: швидкості, спритності, витривалості, сили, гнучкості, окоміру у дітей дошкільного віку. Особливості добірки фізичних вправ для розвитку фізичних якостей.

Дидактичні основи навчання дошкільників руховим діям. Єдність навчання, виховання та розвитку дітей в процесі фізичного виховання. Специфіка реалізації принципів навчання у фізичному вихованні. Методи і прийоми навчання фізичним вправам. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників руховим діям.

Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку. Закономірності фізичного розвитку дитячого організму: інтенсивність фізичного розвитку; висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; тісна взаємодія фізичного та психічного розвитку дітей. Характеристика особливостей розвитку та удосконалення функцій органів та систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ.

Особливості методики використання засобів фізичного виховання. Гімнастика у навчанні дітей фізичним вправам. Гімнастика як засіб фізичного виховання і види гімнастики: загальнорозвивальні види (гігієнічна, корегуюча, основна гімнастика), гімнастика зі спортивною спрямованістю (акробатика,

художня гімнастика, спортивна гімнастика), спеціально-прикладні види (виробнича гімнастика, гімнастика з професійною спрямованістю та лікувальна гімнастика). Особливості використання загальнорозвивальних видів гімнастики у дошкільному навчальному закладі. Зміст та методика навчання дітей різних вікових груп вправам з шикування та перешикування, загальнорозвивальним та танцювальним вправам. Порівняльний аналіз альтернативних програм навчання та виховання дітей дошкільного віку з відповідних розділів («Малятко», «Я у світі», «Впевнений старт», «Українське дошкілля» та «Базовий компонент дошкільної освіти»).

Методика навчання основним рухам. Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи у рівновазі). Техніка виконання основних рухів. Методика навчання дітей основним рухам, послідовність добірки фізичних вправ для формування у дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Прийоми страхування та попередження травматизму. Аналіз програм виховання і навчання дітей в дошкільному навчальному закладі, Базового компоненту дошкільної освіти з розділу «Основні рухи». Ускладнення засобів різних вікових групах у відповідності до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Вправи спортивного характеру. Комплексний вплив вправ спортивного характеру на всебічний розвиток дітей. Види спортивних вправ. Правила вибору вправ спортивного характеру. Поетапність ознайомлення старших дошкільників з вправами спортивного характеру (підготовчий період, допоміжний та основний). Особливості методики розучування вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Ігри з елементами спорту. Вплив ігор з елементами спорту на зміцнення здоров‘я, підвищення рівня рухової підготовленості та розвиток фізичних якостей. Методика навчання дітей іграм спортивного характеру. Обладнання та інвентар. Техніка, правила та тактика ігор спортивного характеру. Дозування навантажень. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Рухливі ігри. Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Поняття про рухливу гру, її структура (ігровий задум, сюжет гри, розподіл ролей, ігрові дії, правила гри). Класифікація рухливих ігор. Роль українських народних рухливих ігор у формуванні національної свідомості дошкільників – вихованні любові до рідного краю, до землі своїх предків, почуття гордості за свій народ, поваги до національної культури, національних традицій та звичаїв.

Оздоровче значення рухливих ігор – зміцнення здоров’я дитини; удосконалення її фізичного розвитку, покращення функціонування основних систем та функцій організму; прищеплення звичок здорового способу життя.

Виховне значення рухливих ігор – прищеплення дітям інтересу до занять фізичною культурою, рухом; різнобічний, гармонійний розвиток дитини. Соціально-виховний аспект рухливих ігор – виховання у дітей доброзичливості, чемності, працелюбності, чуйності, взаємоповаги та взаємовиручки.

Методика проведення рухливих ігор. Підготовка вихователя та дітей до рухливої гри. Організація та керівництво рухливою грою: пояснення змісту та правил гри. Прийоми розподілу ролей та обрання ведучого у грі, регулювання фізичного навантаження, підведення підсумків та оцінка діяльності дітей. Підведення підсумків та оцінка дій окремих дітей та всієї групи під час гри.

Особливості підбору та керівництва рухливими іграми з дітьми молодших груп. Роль вихователя та проведенні рухливих ігор з дітьми першої та другої молодших груп. Особливості підбору та керівництво рухливими іграми з дітьми середньої і старшої груп.

Українські народні рухливі ігри. Українські народні рухливі ігри як дієвий засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку в умовах національного відродження. Види ігор та їх характеристика: сезонно-обрядові (хороводні), побутові, ігри-забавлянки, ігри-забави (змагального типу), ігри-ловітки. Особливості методики проведення українських народних рухливих ігор. Використання малих фольклорних жанрів при проведенні народних рухливих ігор: заклички до сил природи та до дітей, заговірки, лічилки, мирилки, мовчанки, прислів’я та приказки. Ознайомлення дітей з народними атрибутами до ігор.

Основні форми роботи з фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах. Фізичне виховання дітей раннього віку. Особливості розвитку моторики дітей раннього віку. Завдання фізичного виховання дітей 1-го, 2-го та 3-го років життя. Особливості застосування засобів фізичного виховання в роботі з дітьми раннього віку. Характеристика форм роботи з фізичного виховання та методика їх проведення.

Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня дітей дошкільного віку. Методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів. Поняття «фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня». Класифікація фізкультурно-оздоровчих заходів, що проводяться з дошкільниками у процесі їхньої життєдіяльності. Сучасні програми дошкільної освіти про необхідність посилення оздоровчого потенціалу означених заходів елементами сучасних оздоровчих технологій (дихальної гімнастики, масажу рук, точкового масажу, психогімнастики, пальчикової гімнастики тощо).

Ранкова гімнастика. Значення ранкової та гігієнічної гімнастики після денного сну для всебічного розвитку дітей та зміцнення їх здоров’я. Зв’язок гімнастики з загартуванням (повітря, обтирання, обливання). Вимоги до добору вправ для ранкової гімнастики дітям різних вікових груп. Тривалість проведення комплексів та їх змінність. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових, а також різновікових групах. Вимоги до одягу дітей при проведенні гімнастики у приміщенні та на фізкультурному майданчику. Роль музичного супроводу під час проведення ранкової гімнастики.

Гігієнічна гімнастика після денного сну – «гімнастика пробудження». Особливості методики її проведення. Характеристика засобів, що використовуються при проведенні роботи. Фізкультурні хвилинки. Обґрунтування необхідності та часу проведення. Підбір фізичних вправ, методика їх проведення з урахуванням характеру занять, їх змісту, умовами проведення та підготовленістю дітей. Дозування фізичного навантаження, темп виконання, тривалість

фізкультхвилинки. Прокоментувати орієнтовні комплекси фізкультурних хвилинок для дітей різних вікових груп. Фізкультурні паузи (динамічні перерви). Значення фізкультурних пауз для підвищення функціонального стану та працездатності організму дітей. Зміст фізкультурних пауз у залежності від місця їх проведення та віку дітей. Дозування фізичного навантаження та тривалість фізкультурних пауз.

Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах дошкільного навчального закладу. Завдання заняття: оздоровчі, освітні та виховні. Типи занять з фізичної культури у ЗДО: з ознайомлення з новим матеріалом, з вивчення нового матеріалу (формування рухових умінь), із закріплення та удосконалення техніки виконання фізичних вправ, контрольні. Структура та зміст занять з фізичної культури. Взаємозв'язок частин заняття (підготовчої, основної та заключної). Орієнтовна тривалість кожної частини заняття в різних вікових групах. Обумовленість структури заняття щодо педагогічних завдань.

Створення відповідних гігієнічних умов. Одяг і взуття дітей для фізкультурних занять у залі та на майданчику (в різні періоди року).

Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на заняттях. Загальна та моторна щільність заняття. Способи організації дітей при виконанні фізичних вправ: індивідуальний, фронтальний, поточний, груповий, змінний, колове тренування. Зміст і організація занять з фізичної культури на свіжому повітрі в різні пори року.

Методика проведення занять з фізичної культури у різних вікових групах. Незмінність структури занять з фізичної культури для усіх вікових груп. Залежність змісту та методики проведення заняття даного виду в залежності від анатомо-фізіологічних та психологічних особливостей дітей кожної групи.

Специфіка занять у **І-й молодшій групі –** проведення за підгрупами дітей у І-й половині року. Фронтальний спосіб як основний у проведенні роботи з дітьми. Специфіка засвоєння дітьми умінь ходьби на бігу у процесі занять. Імітаційний характер роботи щодо навчання дітей основних рухів. Характер практичної допомоги, яку надає вихователь. Роль атрибутів та музичного супроводу у підтримці інтересу до занять фізичними вправами дітей та забезпеченні їхнього позитивного ставлення до даних занять. Загальна тривалість заняття з фізичної культури у цій групі.

Головне завдання проведення занять з фізичної культури у **ІІ-й молодшій групі.** Специфіка роботи інструктора з фізичної культури з підвищення рівня самостійності дітей у виконанні рухів. Способи шикування та перешикування дітей у вступній частині заняття. Кількість основних рухів і загальнорозвиваючих вправ, які виконуються на заняттях. Роль імітації та наслідування у проведенні занять з фізичної культури з дітьми четвертого року життя. Тривалість заняття з фізичної культури у даній групі.

Специфіка навчання фізичних вправ дітей п'ятого року життя. Особливості проведення вступної частини заняття у **середній групі.** Способи виконання дітьми ходьби та бігу. Зміст основної частини заняття. Кількість основних рухів і загальнорозвиваючих вправ, які виконуються на заняттях. Методи навчання, які вводяться до роботи у даній віковій групі. Характер рухливої гри, що проводиться

на занятті. Загальна тривалість заняття з фізичної культури у середній групі.

Характеристика рухів і рухової діяльності дітей шостого року життя. Роль самооцінки рухової діяльності дітьми щодо набуття ними впевненості виконання рухів та удосконалення техніки їх виконання. Характеристика вступної частини заняття у **старшій групі**. Роль команди в організації роботи на занятті. Види посібників, які використовуються при проведенні заняття з фізичної культури у старшій групі. Особливості методики проведення заняття у старшій групі. Тривалість заняття з фізичної культури у старшій групі.

Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку в повсякденному житті. Поняття «рухова активність». Види рухової активності: цілеспрямована та довільна. Якісна та кількісна характеристика рухової активності дітей. Дослідження проблеми рухової активності. Поняття про активний та пасивний руховий режим. Характеристика різних форм роботи з фізичного виховання в повсякденному житті: піші переходи та екскурсії за межі дошкільного закладу; фізкультурні розваги та свята; дні здоров'я; самостійна рухова діяльність, індивідуальна робота з дітьми, рухливі ігри, канікули.

Організація фізичного виховання дітей дошкільного віку. Планування та облік роботи з фізичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Значення планування та обліку роботи в ЗДО. Основні вимоги до планування. Реалізація дидактичних принципів при розподілі програмового матеріалу у перспективному плані. Оперативне планування. Облік роботи з фізичного виховання (попередній, поточний, рубіжний).

Організація та керівництво системою фізичного виховання в ДНЗ. Функціональні обов'язки завідуючої, методиста, медичного працівника, вихователя, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника. Проведення лікарсько-педагогічного контролю за системою фізичного виховання. Види контролю за системою фізичного виховання в ДНЗ. Методика діагностики рухової підготовленості та стану здоров'я дітей дошкільного віку. Методика визначення рівня фізичного навантаження на дітей в процесі виконання рухових дій. Метод пульсометрії.

Зв'язок сім'ї та ЗДО в роботі з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Значення співпраці з родинами в галузі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика форм роботи з батьками: індивідуальні та групові консультації; батьківські збори; семінари; конференції; ярмарки; лекції; відвідування сімей тощо. Шляхи залучення батьків до співпраці.

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА

Варіативні програми навчання дітей образотворчої діяльності: «Дитина», «Українське дошкілля», «Впевнений старт», Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», їх зміст, структура, співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей. Парціальні програми, їх зміст, структура, співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей.

Феномен «краси мистецтва» та власна діяльність у зображувальних матеріалах, як основа змісту програми з образотворчого мистецтва для дітей раннього віку.

Значення програм для забезпечення систематичного і різнобічного художньо-естетичною розвитку дітей. Урахування при укладанні програм провідних принципів і положень розбудови системи національної освіти: демократизації суспільних відносин, гуманізації цілей і принципів педагогічної роботи з дітьми, диференційованого підходу до процесу навчання, виховання і розвитку особистості, посилення естетичного та національного компонентів у змісті і засобах художньо-естетичного виховання.

Малювання, ліплення, аплікація, художнє конструювання - види образотворчої діяльності, їх засоби виразності. Особливості їх змісту і технік зображення. Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників. Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників (О.Дронова, Г.Сухорукова, Л.Янцур).

Заняття, художнє експериментування, самостійна образотворча діяльність, індивідуальна робота, гуртки, студії, школи, екскурсії як основні форми організації образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі. Типи і види занять, гігієнічні та естетичні вимоги до їх проведення. Структура і тривалість занять.

Художнє експериментування як спосіб пізнання виражальних властивостей зображувальних матеріалів, спосіб організації художньо-пошукової діяльності дітей та художнього самопізнання.

Самостійна образотворча діяльність (СОД) як засіб самовираження і самореалізації дітей у різних видах образотворчої діяльності. Взаємозв'язок СОД з грою та іншими видами художньо-творчої діяльності (словесного, театрально-драматизаційного, музично-ритмічного), святами та розвагами в дошкільному навчальному закладі. Прийоми непрямого педагогічного керівництва СОД, способи підвищення її якості і продуктивності.

Індивідуальна робота, керівництво нею, планування. Організація в ДНЗ студій образотворчого мистецтва, гуртків, шкіл для поглибленої роботи з дітьми за їх вибором і уподобаннями для розвитку художньо-естетичних інтересів і творчих здібностей.

Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань. Зміст різноманітних груп методів і прийомів та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних).

Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин у процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів у реальному педагогічному процесі, їх вибір у залежності від мети, завдань навчання, віку та

досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із образотворчої діяльності.

Естетичне сприймання дійсності. Форми і методи організації естетичного сприймання дійсності. Формування уявлень про особливості образної мови різних видів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, розуміння ролі виражальних засобів у створенні художнього образу, передачі певного стану, характеру, настрою героїв, творів мистецтва в цілому.

Естетичне сприймання дійсності: формування вміння бачити, емоційно відгукуватись, усвідомлювати красу та естетичні якості різноманітних об'єктів і явищ дійсності: природи, людини, взаємин людей, побуту, матеріального та соціального оточення тощо. Форми і методи організації естетичного сприймання дійсності.

Форми роботи з ознайомлення дітей із творами образотворчого мистецтва (живопису, скульптури, графіки, архітектури і декоративно-прикладного мистецтва): екскурсії до музеїв на художні виставки, спеціальні і комплексні заняття, виставки тематичні і однієї картини, зустрічі з художниками тощо.

Методи ознайомлення дітей із творами образотворчого мистецтва: попередні спостереження, що відповідають змісту творів, бесіди за змістом і засобами художньої виразності творів, використання поетичних та музичних творів як тематичних паралелей при сприйманні для поглиблення розуміння творів, художні розповіді педагога і дітей про твори мистецтва, ретроспектива, наочне моделювання тощо.

Методи активізації особистого ставлення та вираження емоційного переживання творів образотворчого мистецтва: елементарний художній аналіз, емоційна естетична оцінка, художні описи і розповіді, виконання образотворчих робіт на основі творів художників.

Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Пластичний, конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різним видам ліплення скульптури людини, тварин.

Психолого-педагогічна та культурно-історична характеристика ліплення. Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Виразні засоби. Етапи розвитку ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини.

Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різним видам ліплення скульптури людини, тварин.

Декоративне ліплення: декоративні пластини, ліплення за мотивами народної іграшки, посуд.

Методика та зміст декоративно-прикладної діяльності: декоративне малювання, аплікація, декоративне ліплення, виготовлення робіт із природного матеріалу, сувенірів з викидного матеріалу, вишивка, вишивка-плетінка,

моделювання одягу, оформлювальна діяльність, ікебана. Декоративне малювання: трансформування природних форм у орнаментальні мотиви, елементи декоративного малювання, декоративні розписи.

Декоративне мистецтво - основа педагогічної технології розвитку декоративно-прикладної діяльності. Методика ознайомлення дітей з декоративним мистецтвом. Ознайомлення дітей з декором, його призначенням та виражальними можливостями.

Зміст декоративно-прикладної діяльності: декоративне малювання, аплікація, декоративне ліплення, виготовлення робіт із природного матеріалу, сувенірів з викидного матеріалу, вишивка, вишивка-плетінка, моделювання одягу, оформлювальна діяльність, ікебана.

Декоративне малювання: трансформування природних форм у орнаментальні мотиви, елементи декоративного малювання, принципи побудови візерунків, декоративні розписи.

Аплікаційна техніка декоративно-прикладної діяльності. Матеріали для виготовлення аплікації. Методика навчання аплікації в різних вікових групах. Основні прийоми вирізування: по прямій, по діагоналі, заокруглення кутів, вирізування із паперу, складеного вдвоє, складеного в декілька разів, складеного гармошкою, силуетне вирізування, вирізування по контуру. Оволодіння способом обривання.

Особливості конструювання з будівельного матеріалу і конструкторів. Особистістно розвивальні можливості техніки оригамі. Ознайомлення дітей з виразними можливостями природного матеріалу. Педагогічна цінність викидного матеріалу. Виготовлення предметів, іграшок та сувенірів.

Архітектурна діяльність дошкільників. Методи ознайомлення з мистецтвом архітектури. Малювання архітектурних споруд, виготовлення макетів з паперу і картону. Моделювання архітектурних споруд, транспорту, меблів з викидного матеріалу.

Особливості конструювання з будівельного матеріалу і конструкторів. Види будівельного матеріалу. Методика навчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах дитячого садка.

Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва в сім’ї. Форми і методи взаємодії дошкільного навчального закладу з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей. Групові та індивідуальні консультації. Організація художньої творчості в родинах.

Значення спільних вимог сім'ї і дитячого садка для формування творчих здібностей дітей, формування у них естетичних почуттів, зображувальних вмінь і навичок. Форми роботи дитячого садка і сім'ї з образотворчої діяльності: батьківські збори, консультації для батьків, батьківські куточки, день відкритих дверей, виставки дитячих робіт, виставки творів образотворчого мистецтва тощо.

Залучення батьків до організації образотворчої діяльності в дошкільному закладі. Допомога батькам в організації образотворчої діяльності дітей у сім'ї.

Інноваційно-пошукова робота педагогів у галузі методики образотворчої діяльності. Рефлексія у структурі художньої інноваційної діяльності. Інноваційні освітні програми, методика використання колективних занять, опанування

нетрадиційних технік малювання, арт-терапевтична технологія, як новизна в структурі навчання образотворчої діяльності дошкільників.

Поняття про інноваційну діяльність. Інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників. Передовий педагогічний досвід на сторінках «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джмеля», «Мистецтво і освіта».

Спеціалізовані дитячі садки: для художньо обдарованих дітей, національний дитячий садок, дошкільний заклад інтелектуально-естетичного розвитку дітей, поглибленого вивчення мистецтва.

ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ

Куточок природи в дошкільному закладі. Кімнатне квітникарство. Поняття про екологізацію предметно-розвивального середовища дошкільного закладу як один з принципів дошкільної освіти.

Куток природи як основна база ознайомлення дітей з природою. Навчально-виховне значення кутка природи. Вимоги до відбору об'єктів кутка природи: врахування можливостей утримання об'єктів в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програми, доступність догляду тощо. Вимоги до розміщення об'єктів кутка природи. Способи організації кутка природи в приміщенні групи та в спеціальному приміщенні («екологічна кімната», зимовий садок тощо). Постійні та тимчасові мешканці кутка природи.

Кімнатне квітникарство у дошкільному закладі. Значення кімнатних рослин. Різноманітність кімнатних рослин, особливості утримання рослин різних груп. Прийоми догляду за кімнатними рослинами, навчання дошкільників доглядати за кімнатними рослинами.

Утримання риб у кутку природи. Птахи у кутку природи. Ссавці – постійні мешканці кутка природи.

Ділянка дошкільного закладу. Значення ділянки дошкільного закладу як бази для ознайомлення дітей з природою. Вимоги до планування і озеленення ділянки. Основні елементи озеленення (захисна смуга, живоплоти, газони, квітники, дерева та кущі на майданчиках), добір рослин, їх біологія і агротехніка. Влаштування на території дошкільного закладу моделей природних фітоценозів (куточків лісу, луків), штучної водойми.

Город та плодово-ягідний сад на ділянці дошкільного закладу, їх планування. Добір овочевих культур для вирощування на городі, їх агротехніка, навчання дошкільників вирощувати городні культури. Добір плодових дерев та ягідних культур для саду. Посадка саду та догляд за ним у різні пори року.

Тварини на ділянці дитячого садка. Влаштування тимчасового житла для тварин кутка природи у літній період. Утримання дрібних свійських тварин на ділянці (курей, кролів), влаштування кліток, догляд за ними. Приваблювання птахів на ділянку дитячого садка, влаштування «пташиного стовпа», вивішування годівниць, поїлок, штучних гніздівель для птахів.

Теоретичні основи ознайомлення дітей з природою. Методика ознайомлення дітей з природою як наука про використання природи у вихованні та всебічному розвитку дітей дошкільного віку. Теоретичні основи методики

ознайомлення дітей з природою як науковою дисципліною. Зв'язок методики з дошкільною педагогікою та дитячою психологією.

Завдання і зміст ознайомлення дошкільників з природою. Природа як фактор загального психічного розвитку дитини. Визначення основних завдань розумового, морального, естетичного га фізичного виховання дітей у ході ознайомлення їх з природою на основі сучасних наукових психолого-педагогічних досліджень (Н.Виноградова, Т.Куликова, Н.Лисенко, Л. Маневцова, С.Ніколаєва, З.Плохій, Н.Рижова, П.Саморукова, І.Хайдурова, Н.Яришева та ін.). Екологічне виховання дітей.

Аналіз сучасних програм ознайомлення дітей з природою та екологічного виховання.

Загальна характеристика методів ознайомлення з природою. Необхідність використання різноманітних методів та прийомів ознайомлення дошкільників з природою. Залежність вибору методів ознайомлення дітей з природою від особливостей розвитку пізнавальної діяльності дітей різного віку та від змісту природничого матеріалу. Загальна характеристика методів ознайомлення з природою. Класифікація методів ознайомлення дітей з природою.

Загальна характеристика наочних методів пізнання природи. Значення наочних методів у роботі з дітьми дошкільного віку. Класифікація наочних методів, безпосередні (спостереження природи та праці людей у природі) та опосередковані (використання ілюстративного матеріалу, моделей тощо) наочні методи навчання.

Спостереження – основний метод ознайомлення з природою. Навчально-виховне значення спостережень як методу пізнання природи. Характеристика спостереження як пізнавальної діяльності. Структура спостереження як методу ознайомлення дітей з природою. Види спостережень за тривалістю, за змістом, за дидактичною метою, за способом керівництва. Методичні прийоми керівництва спостереженнями природи дітей різного віку.

Використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні з природою. Значення використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою. Види ілюстративного матеріалу. Методика використання дидактичних картин та фотоілюстрацій у роботі з дітьми різних вікових груп. Своєрідність використання репродукцій художніх картин у роботі щодо ознайомлення дошкільників з природою. Використання технічних засобів для демонстрації наочного матеріалу на заняттях та в повсякденному житті. Методика показу дітям діафільмів та кінофільмів. Використання аудіо- та відеозасобів (програвач, магнітофон, телевізор, відеомагнітофон) в ознайомленні дітей з природою.

Моделі та моделювання в ознайомленні з природою, їх навчально-виховне та розвивальне значення. Види моделей. Моделювання динаміки розвитку різноманітних об'єктів та явищ природи як особливий вид пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Поєднання моделей з іншими методами ознайомлення з природою.

Праця в природі. Загальна характеристика практичних методів ознайомлення з природою, роль і місце практичних методів у роботі з дошкільниками. Класифікація практичних методів ознайомлення дітей з природою.

Значення праці в природі як методу ознайомлення дітей з природою. Зміст праці в природі дітей різного віку. Форми організації праці дітей у природі. Методичне керівництво працею дітей різного віку. Використання ігрових прийомів у керівництві працею дітей молодшого дошкільного віку. Показ та вправляння як основні прийоми формування у дітей трудових умінь.

Ігрові методи ознайомлення з природою. Роль і місце різноманітних видів ігор в ознайомленні дітей з природою Дидактичні ігри природничого змісту, їх види та методика проведення з дітьми різного віку. Ігрові прийоми в ознайомленні дітей з природою. Екологічний тренінг як один з варіантів ігрового вправляння дітей у встановленні взаємозв'язків у природі.

Метод «екологічних проектів» як один з практичних методів ознайомлення з природою дітей старшого дошкільного віку, методика організації з дітьми практично-пошукової діяльності.

Нескладні досліди як метод ознайомлення дітей з природою. Дослід як вид спостереження, що організовується у спеціальних умовах і передбачає пошукові дії дітей. Види та зміст елементарних дослідів із об'єктами та явищами природи. Структура нескладного досліду та прийоми керівництва пізнавальною діяльністю дітей старшого дошкільного віку на різних етапах досліду.

Розповіді та бесіди про природу. Значення словесних методів у ознайомленні з природою дошкільного віку. Психологічні основи використання СЛОВЕСНИХ МЕТОДІВ у навчанні дошкільнят. Класифікація словесних методів (ознайомлення дітей з природою. Розповіді вихователя як метод ознайомлення дітей з природою. Види розповідей та загальні вимоги до них. Мовні логічні завдання як особливий вид розповіді. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід та вимоги до їх проведення. Взаємозв'язок бесід з іншими методами ознайомлення дітей з природою.

Використання книги в ознайомленні з природою. Дитяча художня література як засіб ознайомлення дошкільників а природою. Використання у ознайомленні з природою різноманітних літературних жанрів (казок та реалістичних оповідань, віршів, загадок тощо). Методика використання природознавчої книжки в різних вікових групах дошкільного закладу.

Заняття як основна форма ознайомлення з природою. Основні форми ознайомлення дітей з природою. Необхідність використання різноманітних форм. Фронтальні, групові та індивідуальні форми організації роботи з ознайомлення з природою в дошкільному закладі.

Заняття як важлива форма організації навчання дошкільників. Види і типи занять з ознайомлення дітей з природою в різних вікових групах. Структура заняття. Особливості методики проведення занять з ознайомлення дітей з природою у різних вікових групах. Своєрідність комплексних та інтегрованих занять як форми ознайомлення дітей з природою. Методика проведення занять з ознайомлення з природою у різновіковій групі.

Екскурсії в природу та цільові прогулянки. Екскурсії в природу як форма організації роботи з дошкільниками. Тематика та види екскурсій природничого змісту. Структура екскурсії. Методика підготовки до екскурсії та її проведення. Післяекскурсійна робота, спрямована на закріплення, узагальнення та

систематизацію отриманих знань. Цільова прогулянка як форма роботи щодо ознайомлення з природою, відмінність її від екскурсії. Методика проведення цільової прогулянки. Щоденні прогулянки на майданчику дошкільного закладу, їх значення у ознайомленні з природою. Структура щоденної прогулянки. Зміст фенологічних спостережень на щоденних прогулянках. Методи та прийоми роботи вихователя під час прогулянки. Засоби фіксації знань дітей про природу.

Планування та облік роботи з ознайомлення з природою. Значення планування роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Відображення завдань дошкільного закладу в галузі екологічного виховання дітей у річному плані роботи дошкільного закладу. Методика планування навчально-виховної роботи щодо ознайомлення з природою у перспективному та календарному (щоденному) планах роботи вихователя. Планування системи занять, екскурсій та прогулянок. Планування роботи екологічного гуртка чи студії.

Методичне керівництво роботою з ознайомлення з природою з боку завідуючої та методиста дошкільного закладу. Організація роботи методичного кабінету дошкільного закладу, як методичної бази для ознайомлення дітей з природою.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в ПВНЗ МЕГУ імені акад. Степана Дем'янчука за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Тривалість екзамену (тестового оцінювання)

Тестовий іспит складається з 40 тестових запитань та триває упродовж 40 хвилин

3.2. Критерії оцінювання кожного запитання

База тестів фахового вступного випробування спеціальності: А2 дошкільна освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти складає структуру з таких дисциплін:

		К-ть запитань
1.	Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень	8
2.	Дошкільна лінгводидактика	8
3.	Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти	8
4.	Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва	8
5.	Основ природознавства з методикою	8
Загальна сума балів		**40**

3.3. Методика формування підсумкової оцінки

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок вступника за результатами відповіді на питання та виконання завдань екзаменаційного білета визначаються у загальному вигляді університетом та конкретизовано кафедрою загальної педагогіки та дошкільної освіти. Відповідь на вступному екзамені оцінюється за двохсот бальною шкалою.

3.4. Методика переведення оцінки у 200-бальну шкалу:

Кількість отриманих балів за результатами підсумкового тестування множиться на 5 та переводиться у підсумкову шкалу оцінювання за наступною таблицею:

	Кількість балів за результатом тестового випробування	**Кількість балів за 200-бальною шкалою**
1	***36-40***	***180-200***
2	***32-35***	***160-179***
3	***25-31***	***126-159***
4	***20-24***	***100-125***
5	*19 балів та нижче*	*99 та нижче*

Вступник має право брати участь у конкурсі якщо набирає від 100 до 200 балів і втрачає його, якщо набирає менше ніж 100 балів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / наук. кер. Т.О. Піроженко; авт. кол.: О.М. Байєр, О.К. Безсонова, Н.В. Гавриш та ін. Київ, 2021. 37 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 01.05. 2025 р.)
2. Бєлєнька Г., Половіна О., Кондратець І. Програма «Дитина» : нові підходи й змістові акценти в дошкільній освіті. *Дошкільне виховання*. 2021. № 1. С. 14-16.
3. Бєлєнька Г.В., Науменко Т.С., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи. Старший дошкільний вік: навч.-метод. посібник. 2-е вид. Київ : Генеза, 2013. 112 с. (Настільна книжка вихователя).
4. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ, Частина І та ІІ, 2005.
5. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. навч. посіб. Суми : Университетская книга, 2017. 428 с.
6. Впевнений старт : освітня програма для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В.Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
7. Гавриш Н. Розвиток зв’язного мовлення дошкільнят: Навчально-методичний посібник. Київ : Вид. дім «Шкіл.світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006.
8. Дитина : [програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев’юк; авт.. кол. : В.Г. Бєлєнька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоскаленко та ін. Київ : Вид-во Київського університету імені Бориса Грінченка, 2016. 304 с.
9. Загородня Л. Дитина в природному довкіллі: впроваджуємо оновлений БКДО. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 3-9.
10. Кардашов В. М. Теорія та методика викладання образотворчого мистецтва: навч. пос. Київ : Вид. Дім «Слово», 2007. 296 с.
11. Ковальчук В. Ю., Жигайло О. О., Шаран О. В.. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: курс лекцій. Дрогобич : Посвіт, 2013. 314 с.
12. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально-методичний посібник / Упорядник Т. І. Пагута. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.
13. Освітній напрям «Дитина в природному довкіллі» : витяг із Базового компонента дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 10-11.
14. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. І. Від народження до трьох років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-

Україна», 2014. 204 с.
15. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. ІІ. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/media/programy-rozvytku-ditini-doshkilnogo-u-svitinova-redaktsiyachastina.pdf (дата звернення: 01.05. 2025 р.)
16. Українське дошкілля : [програма розвитку дитини дошкільного віку] / О. І. Білан, за заг. Ред. О.В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен вступник під час складання фахового іспиту повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

– самостійно виконувати завдання;

– не принижувати будь-яким чином гідність інших вступників, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;

– дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації зі вступниками, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем’янчука»;

– не використовувати телефон або ґаджети під час проведення фахового іспиту;

– не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем’янчука»

Протокол приймальної комісії
№ ___ від _____2026 р.

Секретар приймальної комісії
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем’янчука»
_____Сергій Близнюк

Голова предметної комісії
_____Лілія Мельничук